

Strategi for digitale værktøjer i Rebild Kommunes dagtilbud

Forår 2015

Strategi for digitale værktøjer i dagtilbud

Baggrund

I "Strategien for fremtidens dagtilbud 0-6 år"¹ er der overordnet sat en ramme for udviklingen af Rebild Kommunes dagtilbud frem mod 2023. Indeværende dokument er strategiplanen til realisering af punktet "Strategi for digitale værktøjer i dagtilbud". Planen er desuden tilrettelagt så den afspejler indholdet og retningen fra "Perspektiver på det gode børneliv i Rebild Kommune - en fælles skole- og dagtilbudspolitik"².

Udarbejdelsen af strategien er sket gennem et fælles udviklingsarbejde i løbet af 2014, hvor repræsentanter fra alle dagtilbuddets institutioner - medarbejdere såvel som ledere - har været involveret.

Strategien bygger ligeledes på anbefalingerne fra den nationale kortlægning af digitale redskaber på dagtilbudsområdet udgivet i rapporten "It og digitale medier er kommet for at blive"³ udgivet april 2014.

En sidste indledende kommentar skal være, at strategien er udviklet med udgangspunkt i de gode erfaringer, som er opnået gennem realiseringen af "Vision og strategiplan for it på skoleområdet"⁴.

Udgangspunktet for arbejdet med de digitale værktøjer er altid barnet

En didaktisk fokuseret strategi

I Rebild Kommune ønsker vi at anvende digitale værktøjer⁵ i de processer, hvor det kan understøtte barnets naturlige udvikling gennem nysgerrighed, leg og fordybelse. Det betyder, at indsatserne med digitale værktøjer kan begrundes ud fra dogmerne - læring, motivation, mening og helhed. I figuren herunder ses vekselvirkningen mellem barnet og det der sker, når der arbejdes med digitale værktøjer med barnet i centrum. Pointen er den, at digitale værktøjer indvirker på flere niveauer på barnets udvikling, hvorfor det er vigtigt at være opmærksom på den kompleksitet det afføder.

Digitale værktøjer åbner op for mange muligheder, men er aldrig målet i sig selv. Digitale værktøjer er både et middel og en metode til at arbejde med barnets trivsel, udvikling og læring, og når de voksne vælger at anvende digitale værktøjer i arbejdet med barnet, er det ud fra et aktivt og bevidst valg - et valg truffet med baggrund i professionelle overvejelser.

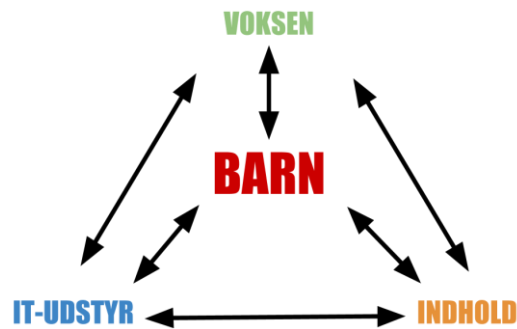
¹ http://rebild.dk/sites/default/files/wysiwyg_media_files/strategi_vedtaget_27_06_2013_pdf.pdf

² http://rebild.dk/sites/default/files/centre/boern_og_unge/detgodeboerneliv_marts2014.pdf

³ <http://sm.dk/publikationer/it-og-digitale-medier-er-kommet-for-at-blive-kortlaegning-af-digitale-redskaber-pa-dagtilbudsområdet>

⁴ <http://rebild.dk/vision-og-strategiplan-it-paa-skoleområdet>

⁵ Vi har valgt at anvende betegnelsen "Digitale værktøjer" frem for "Digitale medier"

Barnet i centrum - også når der vælges digitale værktøjer

Ofte udnyttes digitale værktøjer bedst pædagogisk, når de indtænkes i et samspil med den analoge verden og dermed indgår i en større helhed. Det er samtidig afgørende for anvendelsen, at det forud er overvejet, hvordan man sikrer fastholdelse af børnenes naturlige nysgerrighed for at opdage og forholde sig til verden - alene eller sammen med andre. Inddragelsen af digitale værktøjer begrundes mere af ordet "hvorfor" end af ordet "hvad". Kort fortalt - digitale værktøjer i dagtilbuddet har et didaktisk formål.

Digitale værktøjer i det pædagogiske arbejde

Digitale værktøjer er en del af den pædagogiske værktøjskasse og af læringsmiljøerne i fremtidens dagtilbud. Digitale værktøjer spiller derudover en stadig større rolle som værktøj til videndeling, som kommunikationsplatform i forældresamarbejdet samt i det løbende arbejde med dokumentation, evaluering, videndeling og udvikling af den pædagogiske praksis i dagtilbud. Vi ønsker en fælles kommunikations- og vidensplatform, som går på tværs af hele børne- og ungeområdet, med henblik på skabelse af mest mulig helhed - også i indsatsen ift. digitale værktøjer.

Hjørnesten ift. digitale værktøjer – hentet fra projekt Fremtidens Dagtilbud i Rebild Kommune

- Digitale værktøjer er et vilkår og ikke et valg!
- Digitale værktøjer har til formål at understøtte de pædagogiske målsætninger i dagtilbuddene
- Digitale værktøjer er en del af den pædagogiske værktøjskasse og af læringsmiljøerne i dagtilbuddene
- Digitale værktøjer er et middel til videndeling og kommunikation i forældresamarbejdet
- Digitale værktøjer er et middel i arbejdet med dokumentation, evaluering, videndeling og udvikling af den pædagogiske praksis
- Implementering af digitale værktøjer i dagtilbud sker som en koordineret indsats på grundlag af en samlet strategi
- Implementering af digitale værktøjer kræver solid politisk og ledelsesmæssig opbakning på alle niveauer

Dagtilbuddene skal afspejle den samfundsmæssige udvikling. På den baggrund er Digitale værktøjer et vilkår og ikke et valg. Vi skal kontinuerligt arbejde aktivt med holdnings- og adfærdændringer både blandt ledelse, medarbejdere og forældre. Dagtilbuddene eksperimenterer og får ny viden om, hvordan læringsmiljøerne kan indrettes, så børnene kan udvikle digitale mediekompetencer på en naturlig og integreret måde i hverdagen.

De Digitale værktøjer skal supplere de faglige redskaber og medarbejdernes måde at reflektere over praksis på. De Digitale værktøjer er en løftestang til at videreudvikle og nytænke arbejdet med læreplanstemaer, børnemiljøvurderinger og børn i udsatte positioner. It understøtter børnefællesskaber, inklusion og relationer og er en del af grundlaget for en modernisering af den pædagogiske praksis.

I forældresamarbejdet er Digitale værktøjer en del af grundlaget for dialogen om børnenes udvikling og den pædagogiske praksis. Det er i den forbindelse vigtigt at drøfte med forældrene, hvad der er målet med Digitale værktøjer i dagtilbud samt invitere forældrene til dialog om leg og læring understøttet af it. I den sammenhæng er det afgørende, at medarbejderne kompetencemæssigt er klædt på til at gå i dialog med forældrene om, hvordan Digitale værktøjer kan bruges i pædagogikken for at fremme børns læring, udvikling, engagement og nysgerrighed.

Digitale værktøjer åbner for mange muligheder, men er aldrig målet i sig selv

Lokal forankring

Rebild Kommunes dagtilbud spænder bredt ift. organisering og aldersspænd. Det er derfor vigtigt, at der laves en lokal fortolkning af denne strategi, da der vil være stor forskel på, om der fx arbejdes med børn i alderen 0-3 år eller 3-6 år. Fælles for alle dagtilbud vil dog være, at alle arbejder aktivt med strategien og at alle "flytter" sig i forhold til deres nuværende ståsted, uanset startniveau.

"Ledernes og pædagogernes oplevelse er således, at digitale redskaber i dagtilbud er noget nyt og kræver en forandring og derfor også en prioriteret indsats hos ledelsen og det øvrige personale."
(Rambøll 2014, s.19)

En bred fælles forståelse og fortolkning af målene vil være afgørende for kvaliteten af indsatsen. Samtidig er det vigtigt, at de nuværende arbejdsrutiner gentænkes i forhold til de nye muligheder teknologien muliggør.

Gennem 2014 har ledere og medarbejdere fra dagtilbuddene været involveret i fortolkningerne af hjørnesteenene fra "Strategien for fremtidens dagtilbud 0-6 år". Formålet har været sikring af den lokale forankring, da det i sidste ende er det lokale ejerskab, der sikrer værdien for den enkelte. Dette samarbejde understøttes i strategien, da der i 2015 arbejdes videre med samlinger for såvel pædagoger, ledere og styregruppen. En aktivitetsplan kan ses slutteligt i dette dokument.

Ledelsesfokus og medarbejderengagement som drivkræfter

Ledelsen som first-mover i projektet

Erfaringerne viser, at den ledelsesmæssige forankring er afgørende for implementering af Digitale værktøjer i dagtilbud. Det er ledelsen der sætter strategien på dagsordenen, går forrest og viser den lokale vej til realiseringen af strategien.

"...graden af ledelsesfokus er en af de faktorer, der hænger tættest sammen med, hvorvidt dagtilbuddene anvender digitale redskaber" (Rambøll 2014).

I Rebild Kommune ønsker vi, at lederne videndeler og sparrer om opgaverne. Af denne grund afholdes der samlinger for ledere, hvor gode ideer og erfaringer udveksles. Ligeledes anvender vi erfaringer fra andre kommuner, således egne ressourcer optimeres bedst muligt. Lokalt kan lederen eksempelvis styrke implementeringen af it-strategien ved at:

- Afsætte tid på personalemøderne til emnet

- Tildele/reservere særlig tid til en eller flere medarbejder med ansvar for området - såvel teknisk som didaktisk
- Lave lokale tiltag, hvor personalet kan blive dus med it-udstyret - formelt eller uformelt
- Indtænke strategien ved nyansættelser
- Være bevidst om prioriteringen ud fra de samlede rammer

Lederne forpligter sig overordnet på to ting i denne strategi:

- En lokal fortolkning af strategien.
- Udnævnelse af mindst én "**digital pædagog**"⁶ med ansvar for konkrete tiltag ift. strategien.

Det er ledelsen, der sætter strategien på dagsordenen, går forrest og viser den lokale vej til realisering af strategien

Medarbejderengagement og medarbejderkompetence

Strategiarbejdet i 2014 viste tydeligt, at der allerede er mange engagerede medarbejdere i dagtilbuddene med et godt øje for brug af digitale værktøjer i deres arbejde. At have engagerede medarbejdere er en af de vigtigste faktorer for at sikre kvaliteten. Alle medarbejdere skal have en bevidsthed om strategiens formål, men det vigtigste er, at nogle gør noget - det kan være en eller flere.

"Erfaringerne fra casestudierne er, at der typisk er et mindre antal pædagogiske medarbejdere, som driver den digitale udvikling på det enkelte dagtilbud. Samtidig er det erfaringen, at den resterende del af personalet oftest bakker op, også selvom det ikke nødvendigvis indebærer et aktivt engagement." (Rambøll 2014, s.19).

Konkret vil indsatsen i forhold til medarbejderne blive understøttet af praksisnære workshops, som bygger videre på erfaringerne fra strategiarbejdet. Der laves i foråret 2015 workshops for de digitale pædagoger, med fokus på;

- Videndeling af praksis på tværs af de enkelte dagtilbud
- Inspirationsoplæg med fokus på nye vinkler på daglige rutiner samt generel ny inspiration
- Fastholdelse af didaktisk fokus på anvendelsen af Digitale værktøjer
- Opfølgning og justering af vejen mod realisering af strategiens mål

Dagtilbuddene skal afspejle den samfundsmæssige udvikling. På den baggrund er digitale værktøjer et vilkår ikke et valg

I efteråret 2015 intensiveres indsatsen på uddannelsesdelen. De digitale pædagoger kommer et dybere skridt ned i forståelsen af Digitale værktøjers betydning for den pædagogiske praksis. Dette sker i et samarbejde mellem Rebild Kommune og UCN Act2Learn. Der er udarbejdet et kursuskoncept, som giver mulighed for at vekselvirke mellem teori og praksis.

Kursusindholdet har følgende hovedoverskrifter:

- Digital dannelse og kommunikation
- Medieproduktioner, film og animation
- Spil, apps – skidt og kanel?
- Tag teknologien med udenfor!
- IT som løftestang for innovation og kreativitet i pædagogisk
- Vidensdeling og forældresamarbejde i praksis

⁶Digital pædagog: Vi har valgt at anvende denne benævnelse for at fokusere på de samlede muligheder med it.

Formålet med denne indsats er dels at fastholde kvaliteten af strategiens implementering, dels at afdække behovet for en yderligere indsats på den længere bane. Derfor vil der ske en løbende evaluering af kursets effekt og værdi i forhold til praksis. Evalueringen vil give anledning til at afdække, hvorvidt der skal foretages en mere formel efter-videreuddannelse af det pædagogiske personale fra 2016 og frem.

Videndeling lokalt og på tværs af organisationen.

En måde at styrke samarbejdsmulighederne i organisationen er, at anvende de samme it-værktøjer til det mest almindelige samarbejde. Derfor er det et mål, at alle medarbejdere har adgang til en grundlæggende fælles ressource til det pædagogiske samarbejde.

I forbindelse med strategiarbejdet i 2014 blev det tydeligt, at både ledere og medarbejder ønskede adgang til Google for Education. Set i lyset af de gode erfaringer fra skoleområdet, og i lyset af ønsket om en helhedstækning, dagtilbud og skoler imellem, er det et indlysende ønske at imødekomme. Derfor er det et mål, at alle ansatte i dagtilbuddene får en personlig adgang til Google for Education, svarende til den der kendes fra skolerne. Dette vil give:

- Bedre mulighed for videndeling mellem dagtilbud, skole og hjem samt andre aktører
- Fælles reference og forståelse til et grundlæggende fælles kommunikationsplatform
- Let og fleksibel adgang til kontorprogrammer og tjenester, der kan understøtte strategien formål

For at styrke indsatsområdet for videndeling generelt, laves der en særlig indsats for uddannelsen inden for Google for Education. Denne indsats indebærer som minimum;

- Grundlæggende oplæring af alt personale i dagtilbud, men ud fra et efterspurgt behov
- Indkøb af en chromebook til minimum den digitale pædagog
- Etablering af Googlekonto og intern uddannelse i systemet er omkostningsneutral, mens der vil være en udgift til indkøb af det nødvendige antal chromebooks samt brugerhåndtering
- Den teknologiske infrastruktur optimeres

Udgangspunktet for en effektiv brug af digitale redskaber er, at den grundlæggende infrastruktur er på plads. Udgangspunktet er, at alt kan lade sig gøre, hvis der er et pædagogisk behov. De pædagogiske visioner skal kunne realiseres med minimale tekniske hindringer. Dette kræver et tæt samarbejde med Fællescenter It og Digitalisering, hvor gensidig forståelse og fleksibilitet vil være nøgleord for samarbejdet. Et konkret tiltag i denne strategi er derfor, at dagtilbuddet får et medlem i den eksisterende styregruppe for skoleområdet. Styregruppens fremtidige navn ændres derfor til: "**Styregruppen for it på børne- og ungeområdet**". Dette tiltag er en naturlig konsekvens af tankegangen bag Rebild Kommunes fælles skole- og dagtilbuds politik.

Strategien for optimering af den teknologiske infrastruktur tager afsæt i anbefalingerne fra rapporten "It og digitale medier er kommet for at blive", kommer med følgende anbefalinger:

- Internetadgang: Såfremt digitale redskaber ønskes integreret i dagtilbuddenes pædagogiske arbejdsgange, er det en teknisk forudsætning, at alle dagtilbud har trådløs internetadgang på inde- og udearealer.
- Hardware: Kortlægningen tyder på, at det er en fordel, hvis dagtilbuddene har mulighed for fleksibelt at tilpasse hardwaren til børnenes behov og nye produkter på markedet. Derfor er der brug for at tænke i rammer, der giver de enkelte dagtilbud mulighed for at indkøbe forskellige typer af hardware – og løbende udskifte disse – snarere end at fastlægge standarder, der sikrer alle dagtilbud de samme typer hardware.
- Software: Hvilke softwares, der anvendes, er i høj grad specifikt for hvert af de tre spor⁷.

⁷I rapporten er de tre spor: digital redskab, digital dialogværktøj og digital dokumentation og planlægnings- værktøj.

-
- Systemer. Der vil være et potentiale i at udvikle en rammearkitektur, der muliggør, at data, billeder, video og dokumenter deles mellem systemer og mellem forskellige interessenter
 - Support: Der er brug for muligheder for at kunne få teknisk support, der tager udgangspunkt i dagtilbuddenes hverdag." (Rambøll 2014)

Aktivitetsplan for implementeringen

Periode	Aktivitet	Bemærkning
2015 Januar Februar Marts	Strategi for Digitale værktøjer i dagtilbuddet bliver vedtaget	Forelægges til politisk behandling i februar og igen i marts (efter høring).
	Workshop for pædagoger, ledere og forvaltningen.	En temadag, hvor aktørerne arbejder med den kommende implementering af strategien. Dette sker i et samarbejde med eksterne konsulenter. <i>Økonomisk ramme 20.000</i>
	Styregruppen for Digitale værktøjer i dagtilbud fortsættes.	I strategiudarbejdelsen blev der nedsat en styregruppe med repræsentanter fra de involverede institutioner. Styregruppen har i samarbejde udviklet strategien og succesen med dette fortsætter i hele implementeringsfasen. Formålet er, at kunne følge med i, bakke op om og justere på implementeringen af strategien.
Forår 2015	Workshop med konkret praksis for digitale pædagoger. <i>Tegn på succes</i> De digitale pædagoger arbejder med Digitale værktøjer i deres arbejdshverdag. Digitale pædagoger får udleveret en chromebook og får en grundlæggende oplæring i systemet,	I forlængelse af succesen med workshops fra 2014, laves der yderligere tre workshops. Formålet er at bidrage til en konkret fortolkning af strategien og sikre fokus på it-didaktikken. <i>Økonomisk ramme 14.500 kr</i> Formålet er at de få et redskab til videndeling i organisationen - Rebild Kommune. Ligeledes giver det mulighed for at hvert dagtilbud får kendskab til det system som skolernes anvender i det pædagogiske samarbejde. <i>Økonomisk ramme 60.500 kr</i>
	På kontraktholderniveau arbejdes der med den lokale fortolkning. <i>Tegn på succes</i> Strategien behandles på personalemøder og der er konkrete aktiviteter fra strategien omsat til praksis.	Kontraktholderne videndeler og inspirerer til den lokale fortolkning. Dette sker som minimum på kontraktholdermøderne. Formålet er både, at give plads til den lokale fortolkning, og samtidig gøre brug af de gode erfaringer fra andre.
	Styregruppearbejde	Styregruppe mødes regelmæssigt og er til rådighed for sparring. Formålet er, at følge op på de løbende erfaringer i takt med implementeringen.
Sommer 2015	Lokal fortolkning - lokalt strategiarbejde	Kontraktholderen sikrer, at der arbejdes med en lokal fortolkning af strategien.

	Styregruppearbejde	Styregruppe mødes regelmæssigt og er til rådighed for sparring. Styregruppen følger udviklingen på området i såvel Rebild Kommune som på landsplan.
Efteråret 2015	Kursusvirksomhed for de digitale pædagoger. <i>Tegn på succes</i> De digitale pædagoger arbejder med Digitale værktøjer i deres arbejdshverdag og involverer øvrigt personale.	I samarbejde med UCN Act2Learn er der udviklet et uddannelseskoncept målrettet strategien for Rebild Kommune. Formålet er at sikre fokus på it-didaktikken, videndeling og en fastholdelse af strategiens indsatser efter implementeringsfasen. Uddannelse er såvel teoretisk som praktisk forankret. <i>Økonomisk ramme 169.720 kr</i>
	Workshop på kontraktholderniveau.	I samarbejde med ekstern konsulent afholdes der workshop til lokal strategiarbejde. Formålet er at blive inspireret til lokale løsninger og at sikre strategiens implementering.
	På kontraktholderniveau arbejdes der med den lokale fortolkning. <i>Tegn på succes</i> Strategien behandles på personalemøder og der er konkrete aktiviteter fra strategien omsat til praksis. Ligeledes er der nu nedskrevet aftaler for lokale tiltag.	Kontraktholderne videndeler og inspirerer til den lokale fortolkning. Dette sker som minimum på kontraktholdermøderne. Formålet er både, at give plads til den lokale fortolkning, og samtidig gøre brug af de gode erfaringer fra andre. Formålet er nu også at få konkretiseret fortolkningen.
	Styregruppearbejde	Styregruppe mødes regelmæssigt og er til rådighed for sparring. Styregruppen følger udviklingen på området i såvel Rebild Kommune som på landsplan.
November December 2015	Den enkelte institution har udfærdiget en samlet plan for den lokale fortolkning. Fælles workshop for digitale pædagoger, ledere og forvaltningen.	Planen er klar til offentliggørelse til fx forældre og andre der er en del af dagligdagen i den lokale institution. Formål: Sikring af videndeling på tværs af organisationen.
2016-?	Den lokale plan iværksættes. Mulighed for egentlig efter-videreuddannelse af digitale pædagoger.	Der arbejdes systematisk med videndeling på tværs af organisationen. Styregruppen følger udvikling og der bakes op omkring de løbende tiltag lokalt og på tværs af organisationen. Med udgangspunkt i styregruppen igangsættes drøftelser i forhold til evaluering af den hidtidige indsats samt fastlæggelsen af fremadrettede indsatsområder.

Nødvendig økonomi til realiseringen af strategi

Udgangspunktet er at finde følgende økonomi i den eksisterende økonomiske ramme, er dette ikke muligt anbefales det at lave en ekstra bevilling.

Workshops - primo 2015	
<i>Honoar ved 3-4 workshops</i>	kr 9.000,00
<i>Lokale incl. forplejning</i>	kr 4.500,00

<i>Materialer</i>	kr 1.000,00
Total	kr 14.500,00
Kursus Act2Learn	
<i>Kursusafgift</i>	kr 150.000,00
<i>Lokale incl. forplejning</i>	kr 18.720,00
<i>Materialer</i>	kr 1.000,00
Total	kr 169.720,00
Google for Education	
<i>20 chromebook</i>	kr 56.000,00
<i>Lokale incl. forplejning</i>	kr 4.500,00
<i>Syn med UniC</i>	kr 5.000,00
Total	kr 60.500,00
Supplerende workshops	
<i>Forplejning / Honoar</i>	kr 15.000,00
Samlet økonomisk ramme til realisering af strategi	kr 259.720,00

Udregninger kan ses i regnearket [her](#).

Hjælpekema til fortolkning af strategiarbejdet

Nedenstående skema kan anvendes i arbejdet med den lokale implementering af strategien.

Indsats	Kommentar	Status
Personale <ol style="list-style-type: none"> 1. Fortolkning af strategien 2. Uddelegering af ansvar 3. Ændrede praksis med indtænkning af it 4. Evalueret på indsatser 		
Hardware <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategi og begrundelse for indkøb 		

<ol style="list-style-type: none"> 2. Afprøvet og reflekteret over praksis 3. Videndelt erfaringer med andre - lokalt eller i organisationen. 		
<p>Digitale redskaber</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indholdsmæssig læring 2. Funktionel læring 3. Sociale og personlige kompetencer 4. Digital dannelse 		
<p>Digitale dialogværktøjer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunikationsportaler til den løbende dialog med forældrene om: <ul style="list-style-type: none"> ○ Det enkelte barn ○ Hverdagen 2. Hardwareplatforme til supplerung af ovenstående. 		
<p>Digitale dokumentation- og planlægningsværktøjer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Den pædagogiske type 2. Den administrative type 		
<p>Videndeling</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Google for Education 2. Børneintra 3. Andet 		
<p>Andet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ... 2. ... 3. 4. 		

Tip: I rapporten "It og digitale medier er kommet for at blive" udgivet april 2014, er der en lang række konkretiseringer af disse overskrifters betydning.